WAAR BLIJFT ONZE BELOONING

?

1921
N. V. VISSER & Co.
BANDOENG

Kon. Bat. Gen.
VI
395

VL 895

WAAR BLIJFT ONZE BELOONING?

Het vroeger Ind. Leger kan — met verwaarloozing van alle andere factoren reeds recht op het nieuwe pensioen doen gelden door zijn groote verdienste bij de pacificatie der buitengewesten.

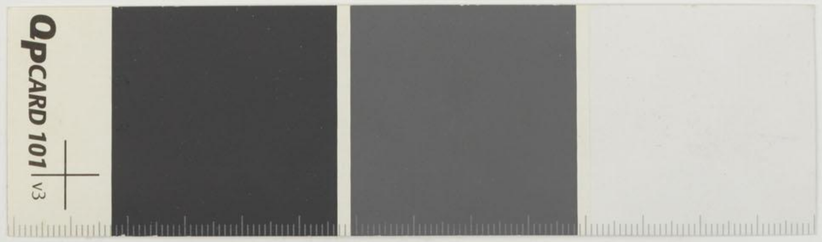
HEILIG IS ONS DE NAGEDACHTENIS DER GEVALLENEN!

Verzameling van artikelen van de hand van den heer S. J. Aaij, gep. Onderluitenant van het Ned. Ind. Leger, Lid van den Volksraad, opgenomen in de Java-Bode en het Vrijzinnig Weekblad.

Eerbiedig aangeboden aan de Regeering en het Nederlandsche Volk door de Bonden van Oud-Onderofficieren:

„West Java" te Batavia,
„Bandoeng en omstreken" te Bandoeng,
„Midden-Java" te Semarang en den
„Ned. Indischen Bond van Oud. Onderofficieren" te Soerabaja.

DAT. DEPOTSCHAP VAN K. EN W.

BIB ID : 860606
Item id : 0000 308 3841

De gelijkstelling van de vóór 1 Januari 1920 toegekende militaire pensioenen en gagementen.

Een storm van verontwaardiging ging zoowel in Holland als hier op toen bekend werd, dat de Tweede Kamer het wetsontwerp behelsende de verhooging van bovengenoemde Indische militaire pensioenen nagenoeg ongewijzigd — althans niet principieël gewijzigd door volkomen gelijkstelling van de reeds toegekende met de nà of op 1 Januari 1920 te verleenen pensioenen — had aangenomen.

Eene verontwaardiging, welke door mij en wel het minst als belanghebbende op billijkheidsgronden volkomen wordt gedeeld.

Ik gevoel mij verplicht, alvorens deze voor tienduizenden oud-strijders zoo teere en vitale aangelegenheid nader te bespreken, al dadelijk het billijkheidsprincipe voorop te stellen. Het luidt als volgt: Het is in de huidige samenleving een welhaast algemeen ingenomen standpunt dat, wanneer onder vroegere wetgeving aan een bepaald ambt, een bepaald pensioen werd verbonden, het aan die vroegere ambtsbekleeders toegekende pensioen op volkomen gelijke wijze dient te worden verhoogd als dat van de onder eene nieuwe pensioenswetgeving vallende huidige titularissen, indien..... noch de voor het ambt vereischte kennis, noch het aanzien van de betrekking, noch de te presteeren werkzaamheden in belangrijke mate zijn toegenomen. En dit was in casu geenszins het geval!

Het is toch zoo klaar en duidelijk als wat ook, dat de gepensionneerde van jaren her eveneens en met het oog op zijn meer gevorderden leeftijd en mindere werkkracht nog meer behoefte heeft aan en bovendien dezelfde aanspraak heeft op dat verhoogde pensioen, een moreele aanspraak, sous-entendu vastgelegd in het destijds door hem met de overheid als 't ware — en voor de mindere militairen zéér beslist — aangegaan contract.

Actief dienende ambtenaren, officieren, onderofficieren en minderen! De zaak van de reeds vóór 1 Januari 1920 gepensionneerde militairen is ook de Uwe!! Ook voor U breekt eenmaal de tijd aan dat gij finantiëel slechts gerugsteund door uw pensioen, uwe laatste levensdagen zult moeten slijten. En wat kan er inmiddels niet gebeuren? Hoe zal dan de maatschappelijke toestand zijn? Wij rekenen er dan ook beslist op, dat gij onze alleszins rechtvaardige actie door woord en

daad krachtig zult steunen. Denkt aan Uw eigen toekomst in het verre, onberekenbare verschiet !

En, om al dadelijk de finantiëele gevolgen onder de oogen te zien : de duurte van welke staatshuishouding ook kan nimmer ten nadeele beheerscht worden door het betrachten van billijkheid tegenover met den dag door sterfte in aantal verminderende, oude trouwe, in minder gunstige omstandigheden verkeerende, gewezen landsdienaren. Integendeel, het prestige van den staat als werkgever wordt er ten zeerste door verhoogd en de aan de gemeenschap daarvoor opgelegde finantiëele offers werpen duizendvoudig rente af.

Aan de hand van de mij ten dienste staande gegevens zal ik thans trachten in beknopten vorm het verloop van de zaak te schetsen, waarvoor ik bij voorbaat eenige clementie inroep, omdat mijne koffers nog ingepakt staan.

Vooraf wensch ik nog te verklaren dat de actie voor de gelijkstelling van de militaire pensioenen in Holland niet doelmatig is gevoerd. Het zit 'm niet in het toezenden van een tiental requesten en memories van toelichting aan ministers, kamers en kamerleden. Duizenden van die dingen worden gedurende een zittingsjaar bij de Tweede Kamer ontvangen en wie ooit een der leden van de commissie voor de verzoekschriften gesproken heeft, zal mij toestemmen, dat de indieners in de meeste gevallen hun tijd en geld beter hadden kunnen benutten. Zulks mede aan het adres dergenen, die hier Volksraad en Alg. Secretarie bij wijze van tijdverdrijf zoo gaarne met zegeltjes bombardeeren. Neen, het bezoeken van kamerfracties en kamerleden heeft veel meer raison en belooft meer kans van slagen. Dat het Tweede Kamerlid Wijk, dat mede met behulp van de stemmen der oud-Indische militairen werd verkozen, op den dag der behandeling van het ontwerp zelfs niet ter vergadering aanwezig was, wordt hem door de organisaties hoogst kwalijk genomen.

Aan degenen die belangstellen in de aangelegenheid wordt o. m. bestudeering van de Indische Staatsbladen 1876 No. 44. 1905 No. 299, 1919 No. 521 en 1920 No. 65 aanbevolen, zoomede van de wetsontwerpen, gedrukte stukken nos. 480 en 490 van 1920, en van de desbetreffende handelingen van den Volksraad en van de Tweede Kamer.

Op den voorgrond wensch ik uitdrukkelijk te stellen, dat het beginsel van gelijkstelling der pensioenen geldt voor alle gewezen landsdienaren.

Het vroeger door de overheid steeds ingenomen standpunt, dat men bij pensionneering voor immer met de oudgedienden heeft afgedaan, is zonder commentaar uit den tijd. Zulks blijkt afdoende uit de vroegere toekenning van duurtetoeslag op het pensioen, uit de tusschentijdsche verhooging van pen-

hebben dat een overeenkomstige maatregel ook voor de vroeger gepensionneerde burgerlijke ambtenaren zou moeten worden doorgevoerd en dit zou — afgescheiden nog van de daaraan verbonden kosten — uiterst bezwaarlijk zijn.

> Zooals uit § 15 van de memorie van antwoord nopens de ontwerp-begrooting voor 1921, 1e gewone zitting 1920 onderwerp 1, afdeeling IX, stuk 11) blijkt is de regeering de meening toegedaan, dat voor den gewezen Indischen militair als gevolg van de h. t. l. steeds stijgende behoefte aan geschikte arbeidskrachten de bestaansvoorwaarden zoo gunstig zijn, dat ieder man die werken wil, ook werk kan vinden, zelfs al oefent hij geen bepaald ambacht uit.
>
> Er zijn hier te lande tal van betrekkingen, voor de vervulling waarvan vrijwel uitsluitend geëischt wordt kennis van lezen en schrijven en betrouwbaarheid (algemeene politie), toezicht houden op werkvolk, zoowel bij verschillende staatsbedrijven als in particuliere fabrieken, enz. Zoo zijn in den laatsten tijd verschillende Amboineesche fuseliers, in garnizoen op Sumatra's Westkust, na ommekomst van hun dienstverband in dienst getreden bij het staatsbedrijf der Ombilinmijnen.
>
> De ervaring leert dan ook, dat de goed oppassende militair geen moeite heeft om na zijn pensionneering werk te vinden."

Dit antwoord raakt de kern der zaak niet ! Ook de instemming, dat doorvoering van de nivelleering c. q. mede zou moeten plaats hebben voor de vroeger gepensionneerde burgerlijke ambtenaren, doet niet aan de zaak af. Evenmin het beroep op een willige arbeidsmarkt hier in Indië. Er wonen elders ook nog gepensionneerde Indische militairen ! En heeft men wel aan de ouden van dagen en aan de vroegtijdig physiek-minderwaardigen gedacht ?

De vraag is alleen : is nivelleering billijk, ja, dan neen, en niets anders ! Ziet de Regeering geen kans om de voor nivelleering benoodigde fondsen te fourneeren, dat zij het zegge ! maar Zij verschuile zich niet achter woorden, die op de belanghebbenden geen indruk kunnen maken. En een beroep op bezwaren, zelfs op uiterste bezwaren, ten opzichte van de burgerlijke pensioenen kan nooit of te nimmer iets afdoen aan de niet alleen moreele aanspraken van de vóór 1 Januari 1920 gepensionneerde Indische militairen op gelijkstelling van hunne pensioenen met die van hunne huidige ranggenooten.

Het Volksraadslid Oppermann diende intusschen op 30 November j. l. de volgende motie in, welke werd medeonderteekend door de heeren Bergmeijer, Loah en Soselisa.

„De Volksraad,

van oordeel dat de billijkheid medebrengt om de gagementen

der militairen en de pensioenen der burgerlijke en militaire landsdienaren, die vóór 1 Januari 1920 's Lands dienst verlieten, op gelijk peil te brengen van hen, die na dien datum werden gepensionneerd ;

spreekt de wenschelijkheid uit, dat daartoe alsnog de noodige stappen zullen worden gedaan ;

en gaat over tot de orde van den dag."

Deze motie, waarin — en terecht — ook voor de burgerlijke pensioenen wordt opgekomen, laat aan duidelijkheid niets te wenschen over. Wij zullen thans geduldig afwachten welk lot haar bij behandeling zal ten deel vallen. Men houde het ons ten goede, maar de indruk begint zich te vestigen dat men bij de administratieve macht vooral opziet tegen den berg werk, die het gevolg zal zijn van eene aanneming van de desbetreffende voorstellen. Zeker, dat zal lang niet medevallen, maar het zou toch al bijster bedroevend zijn, als uit dergelijke overwegingen billijke voorstellen worden tegengehouden.

Ten opzichte van evengenoemde motie vermeen ik intusschen alsnog het volgende te moeten opmerken : het ware juister geweest, indien de motie in twee deelen was gesplitst. De eene helft had moeten spreken over de militaire gagementen en pensioenen en de andere over de burgerlijke pensioenen. De door de commissie — Kroesen voorgestelde — en behoudens een kleine wijziging ten slotte aangenomen — militaire pensioenen hadden klaarblijkelijk niet tot grondslag de waardevermindering van het geld, waarvoor later alsnog eene verhooging van 40% dier standaardpensioenen afzonderlijk werd toegekend. De standaardpensioenen — Kroesen kan en mag men derhalve niet anders beschouwen dan als eene eindelijke waardeering en erkenning van de verdiensten van een leger, dat sedert menschenheugenis op eene meer dan schandelijke manier gebukt had gegaan onder onderbetaling. En waar de aan eenige militaire betrekking te stellen eischen, noch het aanzien. noch wat ook te dien opzichte sedert de vorige pensioensregeling in eenigszins belangrijke mate zijn toegenomen, zoo bestaat er voor de oud-militairen geen enkele billijke aanleiding om hun die standaardpensioenen te onthouden. Integendeel, die behooren hun te worden toegekend met eene gelijktijdige verhooging van 40% voor de inmiddels ingetreden waardevermindering van het geld.

Maar....., waar niet onwaarschijnlijk de zaak voor meerdere onder de vorige regeling gepensionneerde burgerlijke ambtenaren wèl iets anders zal staan, had men voorzichtigheidshalve de zaak van de oud-militairen niet moeten vastkoppelen aan die van andere gepensionneerden, en beide vraagpunten in de motie streng gescheiden moeten houden. Het is nog te redresseeren !

sioen, welke destijds aan reeds gepensionneerde kapiteins en majoors werd toegekend, zoomede uit de in dit jaar door de Regeering voorgestelde en door de Volksvertegenwoordiging aangenomen blijvende verhooging.

De kwestie van de verhooging van de militaire inkomsten zal door mij slechts worden aangeroerd, voor zoover ik deze in mijn pleidooi voor gelijke pensioenen van noode heb. In den korten tijd dat ik van Europeesch verlof terug ben, werd ik evenwel van vele zijden erop gewezen, dat die verhooging absoluut niet in verhouding staat tot de te presteeren diensten en dat de inkomsten van de civiele ambtenaren door de goedgeefschheid ten opzichte van de dienaren van Mars danig in het gedrang zijn gekomen. Ik verklaar mij onomwonden tegenstander van alle onnoodige salaris-opdrijverij, maar ik kan en wil zonder behoorlijk vergelijkingsmateriaal deze zaak niet beoordeelen. Wel kan ik uit ondervinding verklaren dat het legerpersoneel tot voor korten tijd allerschandaligst werd bezoldigd. In hoeverre men thans over de schreef is gegaan : ik kan het vooralsnog niet beoordeelen. Men diene evenwel bij zijn kritiek op die verhooging van de militaire inkomsten nimmer te vergeten, dat het leger in alle opzichten en ten allen tijde een preventief machtsmiddel in handen van de overheid is, dat het een betrouwbaar, dus tevreden instrument moet zijn en dat zijn diensten in tijden van werkelijk gevaar nagenoeg niet in geld te waardeeren zijn. Voor wat, hoort wat ! Ook denke men eens aan de vele nadeelen, welke een militaire carrière voor zeer velen heeft.

Voor mijn pleidooi kan ik die welhaast alom benijde verhoogingen van de militaire inkomsten evenwel opperbest gebruiken. Noemt men pensioen veelal niet : uitgesteld tractement ? Welnu, de officieren en overige militairen zijn vóór 1920 heel wat aan tractement tekort gedaan in vergelijking met hunne huidige collega's. Uit dat spaarpotje kan alles zonder bezwaar opgediept worden ! ! !

Thans het verloop der zaak.

Bij G. B. van 5 November 1918 No. 47 werd ingesteld een commissie tot herziening van de bezoldigingen van het militaire personeel van de landmacht, welke medio Juni 1919 haar verslag aan de Indische Regeering indiende, die zich in hoofdzaak met de voorstellen dier commissie vereenigde. Het advies van den Volksraad strekte tot aanvaarding van die voorstellen met de door den G. G. aangebrachte afwijkingen, welke thans niet ter zake doen.

De door de commissie voorgestelde pensioensbedragen werden, zooals zij door den Legercommandant geamendeerd waren, door den Minister van Koloniën overgenomen. Hierbij dient uitdrukkelijk gememoreerd, dat de Indische Regeering voor-

stelde, **om terugwerkende Kracht te verleenen aan de pensioensregeling der bezoldigingscommissie voor alle reeds vroeger gepensionneerde militairen.** Deze regeling heeft bij betrokkenen — en ik zal haar voortaan ook zoo aanduiden — den naam verworven van: „standaardpensioenen - Kroesen."

Wat gebeurde er nu verder?

Bij Koninklijke boodschap van 12 Juni 1920 werd het ontwerp van wet, waarin mede de verhooging der burgerlijke en militaire reeds toegekende pensioenen voorkomt, der Tweede Kamer ter overweging aangeboden (gedrukt stuk No. 490). Op den 2den Juli d. a. v. nam de Kamer het ontwerp in behandeling Let vooral op den onmiddellijk vóór het reces vallenden datum! De insider, die met mij weet in welke stemming de kamerleden in dat geval meestal verkeeren, zal moeten beamen, dat de Minister van Koloniën zeer gemakkelijk spel had met deze voor velen zoo belangrijke pensioensregeling (verhooging), welke op den laatsten dag vóór het reces op het allerlaatste moment in behandeling kwam. Het is voor de kamerleden toch al vrijwel ondoenlijk, om zich in dergelijke zaken in te werken, laat staan in Indische personeele aangelegenheden. Zulks is mede gebleken uit gesprekken, welke ik met een kamerlid over de door mij voorgestane nivelleering voerde, en uit hetgeen de heer Scheurer in het midden bracht, toen op 29 Juni van dat jaar de herziening der bezoldiging en pensioenen van de Indische militairen in de Tweede Kamer aan de orde was (gedr. stuk no. 480). De Minister gaf toen te kennen, dat de beteekenis van de pensioensherziening (die voor de op of ná 1 Januari 1920 te verleenen militaire pensioenen) een geheel transitoire was. De standaardpensioenen Kroesen zweefden dus betrekkelijk weer in de lucht! Wat een lapwerk! En de Kamer slikte dit alles gemoedelijk, in stede van zoo'n regeling, die per saldo geen regeling is, zonder pardon terug te wijzen. Waarom werd er niet ineens met een voorstel zonder onregelmatigheden, een deugdelijk afdoend voorstel, voor den dag gekomen? Achteraf ben ik er blijde mede voor de vóór 1 Januari 1920 gepensionneerden: er is nu nog tijd voor de actie voor nivelleering!

Om den draad van het betoog weer op te vatten: wegens de waardevermindering van het geld waren bij tweede nota van wijzigingen voor de aanvullingsbegrooting van N.I. gelden uitgetrokken tot algemeene verhooging van de **burgerlijke** landspensioenen ook van reeds eerder gepensioneerden, met de bedoeling het normaal pensioen van 1 Januari 1920 te verhoogen van 1|4 tot 1|3 van de genoten bezoldiging, eene blijvende verhooging dus van den maatstaf van berekening van normaal pensioen. Ten aanzien van de reeds toegekende pensioenen nam de minister het voorstel over, evenwel volgens de Hol-

landsche regeling en stelde voor de pensioensbedragen boven *f* 2000.— met één derde tot een minimum van *f* 800.— te verhoogen en die van *f* 2000.— en daar beneden met 40% met een minimum van *f* 150.— en voorts met beperking tot 75% van het pensioensbedrag. Ten aanzien van de nog te verleenen burgerlijke pensioenen werd wederom een beroep gedaan op het Hollandsche beginsel.

Ik wil daarover thans niet verder uitweiden, doch vraag me alleen af: wat hebben wij hier in Indië te maken met Hollandsche beginselen in zake pensioensaangelegenheden?

Niets, niets, en nog eens niets!!! De minister nam mede het door den Volksraad aangenomen amendement over om het pensioensmaximum, als vóór 1901 het geval was, wederom van 9 op 12 duizend gulden te brengen.

Nu komt het!!

(Woordelijk overgenomen uit de ministeriëele memorie van toelichting).

„Naar dezelfde beginselen als hierboven aangegeven ten aanzien van de burgerlijke landspensioenen wenscht de ondergeteekende te handelen ten aanzien van de militaire pensioenen; mitsdien zal — wat de verhooging betreft — eene scheiding te maken zijn tusschen de reeds eerder verleende en de met of ná 1 Januari 1920 toegekende of nog toe te kennen pensioenen. (Volgt eene hier niet ter zake doende tirade over gagementen).

In dezen gedachtengang heeft ondergeteekende bij het afzonderlijk ingediende wetsontwerp de vereischte gelden aangevraagd om de militaire pensioenen, waarop ná 1 Januari j. l. aanspraak ontstond, te doen vaststellen overeenkomstig de door de militaire bezoldigingscommissie voorgestelde bedragen, zooals die door den commandant van het leger zijn geamendeerd. **Van een algemeene herziening van de vroeger verleende militaire pensioenen (in den zin van toekenning der door de bezoldigingscommissie aangegeven bedragen in plaats van de vroeger toegekende) is derhalve afgezien enz."**

Wij zullen hierna de redenen mededeelen, welke door den minister werden aangevoerd tegen de nivelleering en dan tevens gelegenheid vinden bij aandachtige lezing op te merken hoe nu eens verband werd gelegd tusschen de beide wetsontwerpen (gedrukte stukken Nos. 480 en 490) en dan weer de zaak werd besproken, alsof de verhooging der militaire pensioenen, welke bovendien zonder de minste reden was vastgekoppeld aan die der burgerlijke, geheel op zich zelf stond.

Neen, tusschen de beide wetsontwerpen bestond — en bestaat nog — een onverbrekelijk verband voor de vóór 1 Januari 1920 gepensionneerde Indische militairen. No. 480 spreekt boekdeelen en is één aanklacht tegen de vroegere minimale bezoldiging en pensionneering. Dit feit kan door de knapste bureaucraten in

het mooiste bureaucratische betoog niet weggemoffeld worden. Daartegen zal gewaakt worden ! !

De ministeriëele memorie luidt verder als volgt :

„De verhooging zal dan in verband met de voorgenomen regeling van de nieuwe militaire pensioenen zoowel voor officieren als voor militairen beneden dien rang, wederom 1|3 bedragen. Volgt eene mededeeling over de gagementen, welke hier niet ter zake doet. (Bekend mag heeten, dat de (tijdelijke) verhooging 40% is geworden, zoodat aan de op of ná 1 Januari 1920 gepensionneerden thans wordt toegekend het standaardpensioen - Kroesen plus 40%). Hierdoor wordt afgeweken, vervolgt de memorie, van de voorstellen van de Indische Regeering, welke blijkens de door haar verstrekte toelichtingen op de onderafdeelingen 19 B en 80 B **voorloopig** vaststelling wenscht van de door de militaire bezoldigingscommissie voorgestelde pensioensbedragen in afwachting van de **nadere** herziening van die bedragen, in verband met de voorgenomen verhooging van den maatstaf van berekening van het burgerlijk pensioen. Aangezien de ondergeteekende gemeend heeft in dien maatstaf nog geen verandering te moeten brengen, bestaat voor bedoelde **nadere** herziening van de militaire pensioenen vooralsnog geen reden. **Terugwerkende kracht aan de pensioensregeling der bezoldigingscommissie te verleenen voor alle reeds vroeger gepensionneerde militairen, zooals blijkens de toelichtingen in de bedoeling der Indische Regeering ligt, zou voorts de belanghebbenden in het algemeen geen voordeel opleveren, daar de door die commissie voorgestelde pensioensbedragen bijna zonder uitzondering lager zijn dan de met 1|3 verhoogde bestaande pensioenen."**

Hiermede is het voor mijn doel voornaamste gedeelte der memorie weergegeven.

Op de hiervoren vermelde gegevens moest de Kamer hare beslissing nemen en heeft zij ook beslist. De haar toegezonden **„eenige"** exemplaren van het verslag-Kroesen zullen waarschijnlijk nog in maagdelijken staat in het kamerarchief rusten.

De hierboven door mij gevetteerde zinsnede over de terugwerkende kracht viel natuurlijk absoluut niet in den smaak van degenen wier pensioen niet onder het „bijna zonder uitzondering" viel, waartoe o. m. de onderluitenants, de reeds gepensionneerden dan, behooren.

Bovendien bemantelde zij heel handig de kern van het in de pers weerklonken hebbende protest tegen de voorgestelde verhooging.

Hierover later meer. Wij zullen de behandeling in de Tweede Kamer even gaan bijwonen.

De Kamer is rumoerig. Het is vlak vóór het reces. Het is 'n voortdurend gaan en komen. Zoo hier en daar staat een

clubje te praten. Tusschen () de kamerleden zitten nimmer zoo rustig op hunne plaatsen als hier onze volksraadleden. De voorzitter stelt gedrukt stuk No. 490 aan de orde.

Het politieke tournooispel neemt een aanvang. De toreador Albarda (S. D. A. P.) verschijnt in de arena en opent al dadelijk een krachtig vuur op den minister. Hij wenscht de posten betreffende de veldpolitie en de regentschapsraden uit te stellen en dient daartoe een motie van orde in. Een en ander meld ik tot goed begrip van hetgeen daarna aan de orde moest komen. Van uitstelling van den post voor de veldpolitie wilde de minister natuurlijk niets weten, die van de regentschapsraden was evenwel koren op zijn molen en ik kan me tot heden nog niet goed indenken, wáárom de sociaal-democraten dien eisch stelden. Waren de van hier verstrekte inlichtingen misschien daarginds verkeerd begrepen ?

De ministeriëele hulptroepen rukten aan !

Dr. Scheurer verzette zich tegen 't uitstel van de posten voor de veldpolitie en steunde den heer Albarda in zake de regentschapsraden, waarna de minister simple comme bonjour den laatsten post terugnam. De motie over de veldpolitie werd met 49 tegen 21 stemmen verworpen. Het loven en bieden, het geven en nemen zijn begonnen !

Als de behandeling van de verhooging der pensioenen aan de orde komt, stellen de heeren Scheurer c. s. een amendement voor om de zaakbetrekkelijke onderafdeeling met *f* 1.— te verhoogen met de toelichting : de verhooging bedoelt de voorgestelde 33 1|3% te verhoogen tot 40%. Prachtig, het standpunt is m. i. juist, maar het verwonderlijke van het geval is, dat de minister na eenige pourparlers van de heeren Scheurer en Koolen doodleuk verklaart, dat hij in beginsel geheel aan de zijde van die heeren staat, zijne bezwaren waren ten deele van practischen, maar hoofdzakelijk van financiëelen aard. Een aardige uitvlucht om de retraite smakelijk te maken. Maar : als de minister het Scheurer c. s.-beginsel reeds vóór de indiening van het ontwerp deelde, had zijn voorstel anders moeten luiden ! De practische bezwaren, afwijking van het veelvoud van het maandelijksch tractement, had de minister door 40% beneden de *f* 2000.— voor te stellen, bereids zelf in het leven geroepen en de financiëele..... daarop is een beroep altijd mogelijk ! De onderafdeeling wordt vastgesteld, nadat de minister het amendement Scheurer c. s. heeft overgenomen Dit was alles wat 70 aanwezige kamerleden in het belang van de oud-strijders van Indië vermochten op te merken. En nu wil ik nog even uit de school klappen : de Raad van State had geadviseerd om alle Indische pensioenen met 40% te verhoogen ! Men denke er zich de rest maar bij : la comédie est finie !

QP CARD 101 V3

Hiermede is de boekstaving van het verloop der pensioensverhoogingsvoorstellen beëindigd. Thans zullen wij ons oordeel geven.

Het is in hooge mate betreurenswaardig dat noch de minister van koloniën noch een der kamerleden een enkel woord van waardeering wist te vinden voor de vóór 1 Januari 1920 gepensionneerde Indische militairen, die men door aanneming van 's ministers, eenigszins ten gunste van de hoogere pensioenen gewijzigde, voorstellen zoover in uiteindelijke belooning voor bewezen diensten ten achter laat bij hunne collega's van thans. (De gewezen civiele ambtenaren staan vooralsnog op hetzelfde pensioensniveau als hunne huidige ranggenooten. Over hunne belangen en die van weduwen en weezen stel ik mij voor bij gelegenheid mede een en ander te zeggen). Ik wil goed verstaan worden : ik misgun de huidige militairen hunne ruime bezoldiging en hun goed pensioen in geenen deele ! De stoffelijke belangen van ons roemrijk Indisch leger werden maar al te lang, sedert menschenheugenis, met voeten getreden ! Maar mijn gemoed komt in opstand, als ik denk aan de thans ouden van dagen en de physiek minderwaardige in hun levensonderhoud gehandicapte oud-Indische strijders, die zijn afgescheept met een verhooging van hun pensioen of gagement in stede van hen met een koninklijk gebaar de volle maat te geven, een maat waarop zij een onafwijsbaar recht hebben : gelijk pensioen als hunne ranggenooten van thans.

Zij hebben de pacificatie der buitengewesten tot stand gebracht, waarvan geheel Indië thans in zoo hooge mate profiteert. Oud-Generaal en oud-G. G. Joannes Benedictus van Heutsz, aan U denken wij in deze tijden en voorzeker zoudt gij voor onze belangen op de bres hebben gestaan, indien Uw gezondheidstoestand beter ware geweest. Wij denken aan Atjeh, Lombok, Bali, Timor, Borneo, Palembang, Djambi, Boni, Korontji en wat al niet meer, waar duizenden onzer kameraden op de slagvelden begraven liggen, gesneuveld of gestorven tengevolge van ontbering en vermoeienis. Wij denken aan de vele aan bekomen wonden overledenen en aan de talrijke door verwonding, door zware diensten en tropische invloeden physiek minderwaardig gewordenen voor den strijd om het bestaan. En dat in dezen voor velen zoo harden tijd !

Raadpleeg de bijlagen van het koloniaal verslag en wel de tabellen bevattende de leger statistiek over de jaren 1894 tot en met 1905 b. v., uit het aantal gesneuvelden en aan bekomen wonden overledenen kunt gij heel veel distilleeren, nog meer wellicht uit de dagorders en uit oorlogsliteratuur van die dagen.

Raadpleeg de militaire tarieven van dien tijd en vergelijk bezoldiging en pensioen van thans met die van vroeger. En vraag U dan af of het zoo'n wonder is, dat de vóór 1 Januari

1920 gepensionneerde militairen **niet** tevreden zijn met hunne pensioens**verhooging.**

Voor velen zal het verschil in geld niet zoo bijster groot zijn, maar het gaat niet enkel en alleen om de knikkers, doch ook en vooral om het recht van het spel. Gebrek aan waardeering zet steeds kwaad bloed, bij iedereen. Ook de verdoezeling van de waardeering van een vroeger bekleeden rang heeft velen ontevreden gestemd. Door de lagere pensioenen en gagementen met een bepaald minimum te verhoogen, is het verschil in pensioen tusschen bepaalde rangen nog kleiner geworden dan het reeds was. Dat alles had voorkomen moeten en kunnen worden door absolute gelijkstelling van pensioen.

Men vergete ook niet, dat de z. g. jongelingsjaren vroeger werden verwaarloosd en dat dienstjaren boven de 20 **niet** werden beloond. Zoo ken ik een oud-adjudant-onderofficier, ruim 80 jaren oud, die ± 40 jaren hier als militair diende en daarvoor *f* 480.— gagement erlangde, nu verhoogd met 40%. Een inkomen om van te rillen in dezen tijd en dat voor zooveel dienstjaren !

En als we nu de bijlage B van gedrukt stuk No. 480 eens serieus nagaan en vergelijken met de vroegere militaire tarieven, dan blijkt ons onomstootelijk, dat die nieuwe inkomsten niet enkel en alleen het gevolg zijn van de duurdere tijden, want daarenboven wordt duurtetoeslag toegekend. Neen, de geest des tijds heeft hier zoowel als in Holland de regeering en het volk rijp gemaakt voor appreciatie van het leger en zijn dienaren. Ergo zijn de vroegere militaire landsdienaren uit kortzichtigheid schromelijk tekort gedaan en dat in alle opzichten. De eenige vergoeding welke men hen daarvoor alsnog kan en ook moèt aanbieden, is : volkomen gelijkstelling van hun pensioen met dat van hunne huidige ranggenooten, volgens dezelfde berekening.

Men noemt pensioen wel eens uitgesteld tractement..... Welnu, als dat zoo is, hebben de oud-strijders van vóór 1920 nog heel wat te reclameeren. Redresseer zulks op de hierboven aangegeven wijze !

Nu de nieuwe pensioenen, zie bijlage C der memorie. Ook deze zijn niet te danken aan de waardevermindering van het geld, waarvoor zij immers bovendien met 40% zijn verhoogd. Ook hier dus niet anders dan eindelijke appreciatie ! Welnu, dan hebben de oud-gedienden toch zeker óók recht op dat verhoogde pensioen + 40% ! Hunne verdiensten mag men zeer zeker toch niet minder aanslaan dan die van hunne huidige ranggenooten ! en denk er vooral ook aan, dat die alleszins verdiende belooning zal zijn een steeds verminderende uitgaafpost op het budget der Indische staatshuishouding.

QPCARD 101 v3

Resumeerende : Er is feitelijk onrecht gedaan aan mannen, die Indië in de moeilijkste omstandigheden op een uiterst schamel loon tegen een uiteindelijke minimum belooning (pensioen of gagement) trouw en eerlijk hebben gediend. De tijden zijn hard, dubbel hard voor die mannen, vooral ook omdat de militaire carrière valt in het meest krachtige deel van het leven en zeer veel eischt van het physiek, waardoor zij in meerdere of mindere mate in den daarna te voeren strijd om het bestaan worden gehandicapt, mede omdat zij, eenmaal in de burgermaatschappij teruggekeerd niet meer zijn skilled-labourers.

Het betrachten van billijkheid tegenover gewezen landsdienaren is een onafwijsbare eisch, een plicht van de overheid, een plicht ook voor de bevolking. Hieronder dient in de eerste plaats te worden genoemd : volkomen gelijkstelling met en berekening van eenmaal toegekend pensioen naar dat van ranggenooten van den huidigen tijd.

— — — — — — — — — — — —

In het afdeelingsverslag (onderwerp 1 stuk 4) van den Volksraad, tweede gewone zitting 1920, wordt bij de begrooting van het Departement van Oorlog het volgende medegedeeld :

§ 5. Gepensionneerden :

„Onbillijk wordt het genoemd, dat de vóór 1 Januari 1920 gepensionneerden niet vallen onder de nieuwe pensioensbepalingen en zij enkel genoegen moeten nemen met een toeslag van 40% op hun pensioen. Hiervan toch is het gevolg dat juist zij, die het hunne hebben bijgedragen tot den economischen opbloei der buitengewesten, in deze dure tijden minder pensioen ontvangen dan degenen die in latere meer rustige jaren hebben gediend. Hiertegenover wezen anderen op de consequenties, dat ook voor alle ambtenaren deze maatregelen zouden moeten worden doorgevoerd, hetgeen schatten zou kosten. Gevraagd werd of het niet op den weg der Regeering of van het legerbestuur ligt, te zorgen voor een passende betrekking in het burgerlijke voor gepensionneerde militairen door vorming van een soort arbeidsbureau."

Blijkens de memorie van antwoord heeft de Regeering daarop het volgende geantwoord :

„De meening dat de vóór Januari 1920 gepensionneerden enkel genoegen zouden moeten nemen met een toeslag van 40% op het pensioen is in zooverre onjuist, dat de pensioenen en gagementen beneden *f* 375.— 's jaars met een hooger percentage zijn verhoogd en wel die beneden *f* 200.— 's jaars met 75% en die van *f* 200.— tot *f* 365.— 's jaars met een vast bedrag van *f* 150.— 's jaars.

Ingestemd wordt met de meening, dat het toekennen van de nieuwe militaire pensioenen aan alle vóór 1 Januari 1920 gepensionneerde en gegageerde militairen tengevolge zou moeten

Hieronder volgt de rede, welke de heer Oppermann in den Volksraad hield ter toelichting zijner motie :

„Mijnheer de Voorzitter ! Ik zal mij bepalen bij een onderwerp, dat heel laag bij den grond ligt, maar dat daarom niet minder de belangstelling heeft van zeer velen b u i t e n en naar ik hoop ook van velen i n dezen raad.

Ik bedoel de pensioenen van hen, die vóór 1 Januari 1920 werden gepensionneerd.

Zooals bekend, is tusschen de pensioenen en de genoten bezoldigingen verband gelegd. Bij de burgerlijke pensioenen is dat verband zelfs zeer nauw en uitgedrukt in een verhoudingsgetal tot het laatst genoten traktement.

Indien het juist is, dat het pensioen in wezen niets anders is dan uitgesteld traktement, en dat het is een onderdeel van de totale bezoldiging aan het ambt verbonden, dan is het verband tusschen pensioen en traktement verklaarbaar en gemotiveerd.

Van dat verband is het logische gevolg, dat verhooging van salarissen, verhooging van pensioenen medebrengt — bij de burgerlijke landsdienaren zelfs automatisch.

Voor de incidenteele verhoogingen van de salarissen der verschillende groepen van landsdienaren zijn velerlei redenen aan te geven ; alle staan zij onder den invloed van den reeds sedert lang vóór den oorlog — dus lang vóór de ingetreden waardevermindering van het geld — ook in Indië merkbaar geworden verhoogden levensstandaard. De invloed van de waardevermindering van het geld heeft de Regeering trachten te neutraliseeren door toekenning van een duurtetoeslag aan a l l e landsdienaren, waaronder ook zij, wier inkomens nog kortelings werden herzien. Hiermede geeft de Regeering dus duidelijk te kennen, dat die incidenteele herzieningen n i e t, althans niet in de eerste plaats, stonden in het teeken van de gelddepreciatie, maar dat zij om andere redenen noodzakelijk waren, en wel om het verbroken evenwicht met de andere groepen te herstellen.

Dit laatste motief, en dit motief alléén — n. l. herstel van verbroken evenwicht, derhalve inhalen van achterstand — is zeer bepaaldelijk de reden geweest voor de jongste militaire bezoldigingsherziening, wat uit eene Regeeringsnota terzake blijkt.

De verhoogde militaire traktementen en soldijen, dus ook de dientengevolge mede verhoogde militaire pensioenen, zijn derhalve n i e t het gevolg geweest van de gelddepreciatie. Zij stonden daarmede in geen enkel verband.

Waar nu deze traktementsherziening tot eenig doel had een sinds vele jaren bestaanden en door de betrokkenen pijnlijk gevoelden achterstand in te halen, is het duidelijk, dat gedurende die vele jaren te kort is gedaan aan hen, die inmiddels zijn

gepensionneerd en gegageerd en die dus van de eerst thans ingetreden verbeteringen geen profijt hebben kunnen trekken.

Zou de stelling kunnen worden aanvaard, dat de Regeering met de thans nog in dienst zijnden de rekening heeft vereffend door toekenning van de verbeterde bezoldiging en bovendien in uitzicht-stelling van het verhoogde pensioen — die rekening is allerminst vereffend met hen, die vóór 1 Januari j. l. werden gepensionneerd, zoolang zij slechts aanspraak hebben op de pensioenen, behoorende bij de oude bezoldigingen. Deze pensioenen, in den zin van uitgestelde — te geringe — traktementen, waren immers ook reeds sedert vele jaren niet meer in juiste verhouding gebleken tot de gewijzigde levensomstandigheden. Tegenvolge van het tusschen pensioen en traktement gelegde verband, sluit erkenning van het eene, erkenning van het andere toch in! Wil men dus recht doen wedervaren — voor zoover dat onder de gegeven omstandigheden nog mogelijk is te achten — aan hen, die gepensionneerd werden vóór 1 Januari 1920, dan zullen de pensioenen der militaire bezoldigings-commissie ook op hen toepasselijk moeten worden verklaard.

Der Indische Regeering treft in deze geen verwijt. Zij heeft ook deze rekening te honoreeren, door voor te stellen, om aan de hierbedoelde pensioensregeling der militaire bezoldigingscommissie terugwerkende kracht te verleenen voor a l l e reeds vroeger gepensionneerde militairen. De Minister heeft echter gemeend aan dit voorstel geen gevolg te moeten geven. De gronden voor die afwijking hebben wij niet vernomen; zij blijken ook niet uit de met de Staten-Generaal gewisselde stukken, voor zoover ik die heb kunnen raadplegen.

Ik geloof niet, dat de Minister er goed aan doet om dergelijke voorstellen af te wijzen. Zulks wekt in breede kringen ergernis en ontstemming en doet bij velen de meening post vatten, dat organisatie in krachtige bonden onontbeerlijk is, om zelfs van de overheid waarborgen te verkrijgen tot behartiging van belangen.

Naar het mij voorkomt, kon het voorstel der Indische Regeering geen andere bedoeling hebben, dan het goed maken van een niet gewild verzuim van jaren ten opzichte van de betrokkenen; voor zoover nog mogelijk het inhalen van achterstand dus. De Minister schijnt de bedoeling van dat voorstel echter anders te hebben opgevat en wel als compensatie voor de waarde-vermindering van het geld. Hij zegt immers „dat dit" — n. l. de terugwerkende kracht van de pensioenen der militaire bezoldigingscommissie — „voor de belanghebbenden in het algemeen geen voordeel zou opleveren, daar de door de Commissie voorgestelde pensioensbedragen bijna zonder uitzondering lager zijn dan de „met 1|3 verhoogde bestaande pensioenen." (blz. 6. gedrukt stuk 490 Memorie van Toelichting).

Mijnheer de Voorzitter! Tegemoetkoming wegens de depreciatie van het geld heft de wenschelijkheid van gehoor geven aan overwegingen van recht en billijkheid niet op!

Verhooging van de vóór 1 Januari j. l. toegekende pensioenen met 1|3 — wegens de gelddepreciatie — zou dus noodig zijn g e b l e v e n, o o k indien de pensioenen der militaire bezoldigingscommissie van terugwerkende kracht waren verklaard geworden, want dit laatste is noodig uit een billijkheidsoogpunt en houdt dus met de waardevermindering van het geld geen verband.

Wat ten aanzien van de militaire pensioenen werd betoogd, gaat mutatis mutandis ook op voor de pensioenen der burgerlijke landsdienaren, naar zoover ook die pensioenen zijn vastgeknoopt aan bezoldigingen, die, afgescheiden van de gelddepreciatie, niet meer in goede verhouding stonden met de geleidelijk erkende normen. Ook voor deze pensioenen zal derhalve het verband met de te lage voormalige inkomens moeten worden losgemaakt, indien dat noodig is, om te kunnen voldoen aan overwegingen van recht en billijkheid.

Mijnheer de Voorzitter! Een daartoe strekkende motie, door eenige medeleden en mij onderteekend, zal ik U straks overhandigen, met beleefd verzoek haar in behandeling te willen nemen.

Mijnheer de Voorzitter! Ten aanzien van de militairen, die vóór 1 Januari j. l. werden gepensionneerd, is aan deze zaak nog een gevoelsargument van beteekenis verbonden.

Die mannen hebben voor de overgroote meerderheid een overwegend aandeel gehad in de ontsluiting en de mogelijkheid tot ontwikkeling van de Buitengewesten en het scheppen van meer geordende toestanden aldaar. De krachtige opleving van Indië, na de inzinkingstheorie, is samengevallen met en voor een belangrijk deel het rechtstreeksch gevolg van die ontsluiting der Buitenbezittingen.

De Indische gemeenschap plukt thans in ruime mate de vruchten mede van dien allerwege waar te nemen opbloei, die mogelijk is gemaakt door den moeizamen pioniersarbeid dier mannen. Arbeid in de beste levensjaren verricht, met algeheele overgave van het beste en het hoogste wat te geven was, zonder zich ooit af te vragen of de eigen kostbare inzet wel immer naar waarde zou worden geschat. Talrijk zijn zij, die hun toewijding aan de zaak, die nauwelijks de hunne kon worden genoemd, hebben moeten bekoopen met een lichaam, dat het later op de arbeidsmarkt zou stempelen tot nonvaleurs, waardoor het hen niet mogelijk is hun schamel pensioen door bijverdiensten op het noodzakelijke peil te brengen.

QPCARD 101 v3

De Indische gemeenschap heeft aan die mannen wat goed te maken.

Ik hoop U, Mijnheer de Voorzitter, en velen medeleden daarvan te hebben overtuigd."

Tot zoover de rede van den heer Oppermann. Er zou nog aan kunnen worden toegevoegd, dat de uitgaven een steeds verminderende post op de begrooting zullen zijn. Voor het meerendeel der gewezen burgerlijke ambtenaren, die wellicht nimmer onder een onderbetaling als de militairen gebukt hebben gegaan, treedt de gesignaleerde toestand feitelijk eerst in, zoodra de huidige salarissen definitief zullen zijn herzien al dan niet gevolgd door eene verhooging van den maatstaf van berekening van het pensioen. Die verhooging van maatstaf zal wel niet kunnen uitblijven. De huidige Minister van Koloniën toch heeft, door zich met zijne adviseur e. t. q. blind te staren op Hollandsche regelingen een reeds sedert tal van jaren gevolgd, doch beslist verkeerd systeem, de Indische burgerlijke pensioensregeling vooralsnog hopeloos in de war gestuurd. Want alle huidige salarissen zouden met minstens 40% definitief moeten worden verhoogd om — met behoud van den thans geldenden maatstaf, voorberekening van het burgerlijk pensioen — de toe te kennen nieuwe pensioenen gelijk te doen blijven aan die, welke sedert 1 Januari j. l. reeds aan alle na dien datum gepensionneerde burgerlijke ambtenaren worden uitbetaald. Op de keper beschouwd, staat de zaak voor de civiele gepensionneerden, althans voor velen hunner, dus nog wel iets anders als voor de oud-militairen. Overigens geldt, natuurlijk : gelijke monniken, gelijke kappen !

Voor de in Nederland gevestigde organisaties van oud-Indische ambtenaren en militairen is het thans taak zorg te dragen, dat de goede zaak der Indische gepensionneerden in het Nederlandsche parlement die behandeling ondervindt, welke zij in alle opzichten verdient. Hier in Indië is ter zake gedaan wat er gedaan kon worden, thans behoort in Holland ter dege aangepakt te worden !

De Volksraad zal zich binnen enkele dagen over deze voor velen zoo vitale aangelegenheid hebben uit te spreken. Dat hij zich daarbij door overwegingen van recht en billijkheid moge laten leiden !

— — — — — — — — — — — —

Nadat ik mijn artikel in de Java-Bode schreef, verscheen het hierondervolgende afdeelingsverslag van den Volksraad nopens de motie-Oppermann :

„Verscheidene leden vonden op de gronden aangegeven in de door den heer Oppermann ter vergadering 30 November j. l. gehouden rede een verhooging alleszins billijk, doch zij zouden

wel gaarne vernemen, welke de finantiëele gevolgen van de motie zouden zijn.

Vele andere leden meenden de in bedoelde rede gehouden retrospectieve beschouwingen over te lage bezoldiging in vroegere jaren niet te moeten volgen.

Vele burgerlijke landsdienaren moeten h. i. geacht worden een door den tijd waarin zij hun dienst volbrachten behoorlijk traktement te hebben genoten. Omdat echter de aard van vele betrekkingen veranderde, hoogere eischen gesteld werden en het aanbod van werkkrachten verminderde, bestond er gegronde reden — mede in verband met de toenemende duurte — de daaraan verbonden bezoldiging te verhoogen.

De voorstellers gaan van een verkeerde praemisse uit, wanneer zij als eenig doel van de traktementsherziening der militairen aangeven het inhalen van achterstand na onderbezoldiging. Enkele dezer leden zouden zelfs alleen op grond van de toenemende duurte een verhooging van pensioen willen toekennen. En ander lid meende echter, dat in de praktijk het ondoenlijk zal blijken de factoren die gegolden hebben bij de verhooging der salarissen en dus ook bij de verhooging van de pensioenen na 1 Januari 1920, van elkaar zoodanig te scheiden, dat in cijfers zou kunnen worden uitgedrukt hoe groot de invloed van ieder dier factoren is geweest op de verhooging der salarissen na 1 Januari 1920.

Sommige leden achten geen rechtsgrond aanwezig die voor hen de motie — die ook practisch onoverkomelijke bezwaren zou opleveren — aannemelijk maakt. Nog werd door hen gewezen op het bezwaar om militaire en burgelijke landsdienaren hier bijeen te voegen. Mindere militairen toch kunnen na 12 of 15 jaar dienst reeds in het bezit van gagement of pensioen worden gesteld en zijn daardoor in de gelegenheid om op betrekkelijk jeugdigen leeftijd weer in de burgermaatschappij terug te keeren, terwijl burgerlijke landsdienaren den leeftijd van 45 jaren moeten hebben bereikt, voordat zij pensioen kunnen ontvangen.

Dezelfde leden waren er echter ook van doordrongen dat — waar de huidige regeling in de praktijk onbevredigend is gebleken — geholpen moet worden, daar waar de nood het hoogst is, ook al mochten formeele bezwaren zich tegen wijziging van de geldende regeling verzetten. Zij stelden voor de voor allen geldende uniforme pensioensverhooging met 40% te herzien in dier voege, dat op de laagste pensioenen een toeslag van b. v. 60% werd gegeven om vervolgens den toeslag geleidelijk te laten dalen tot 40%. Een dergelijke tegemoetkoming is doelmatiger en elastischer en zal eerder tot het doel voeren."

Tot zoover het afdeelingsverslag naar aanleiding waarvan het volgende : De retrospectieve beschouwingen over te lage

bezoldiging in vroegere jaren behooren wel degelijk gevolgd te worden. De Regeering zal moeten toegeven, dat pensioen „uitgesteld tractement" is, dat is de thans algemeen gehuldigde, juiste opvatting. En waar het leger destijds gebukt ging onder eene onderbetaling van je welste, bestaat er alle aanleiding voor gelijkstelling der pensioenen.

De praemisse van de voorstellers over de herziening is volkomen juist. Het tegendeel blijkt niet uit de desbetreffende stukken.

De rechtsgrond der motie vindt zijne onafwijsbare aannemelijkheid in de hooge roeping van wetgever en regeering, welke eischt het betrachten van rechtvaardigheid en billijkheid tegenover alle staatsburgers, dus ook tegenover gewezen landsdienaren. Practisch onoverkomelijke bezwaren bestaan er in dezen geweldigen tijd welhaast niet meer.

Vergeten wordt, dat tal van mindere militairen veel langer dan 12 of 15 jaren hebben gediend 1) en dikwerf nog veel langer zouden hebben willen dienen, ware het niet, dat zij in die 12 of 15 jaren door de destijds aan hun physiek gestelde zware eischen absoluut ongeschikt waren voor den verderen militairen dienst.

Men heeft destijds den termijn voor het verkrijgen van gagement toch zeer zeker niet voor niemendal op 12 jaren gesteld ! Philantropische neigingen hield men er toentertijd voor de soldaten heusch niet op na !

Indien zij een rustig bureauleven hadden kunnen leiden als de meeste burgerlijke ambtenaren, zouden die mannen het heusch ook wel tot hun 45ste jaar hebben kunnen volhouden. Dat kan men toch wel op zijn vingers natellen ! Maar daaraan ontbrak nog al iets. Lees er de boeken van Van Rees e. a. maar eens op na en vraag U dan af of die menschen — allen zonder onderscheid — nu niet geholpen moeten worden. En bovendien, om langer te dienen dan 20 jaren had voor hen absoluut geen reden van bestaan.

Die dienstjaren boven de 20 werden toch niet beloond !

Het feit, dat het meerendeel der mindere militairen op betrekkelijk jeugdigen leeftijd weer in de burgerlijke maatschappij terugkeert, wordt niet ontkend.

Maar men vrage niet : Hoe ? Physiek dikwerf minderwaardig —iets wat hen het geheele leven door vrijwel blijft handicappen en wat vooral op rijperen leeftijd zijn fatalen invloed doet

---

[1]) Men staart zich blijkbaar blind op de Europeesche militairen en vergeet dat ons pleidooi niet alleen geldt alle vòòr 1 Januari 1920 gegageerde en gepensionneerde officieren en overige Europeesche militairen, doch tevens—en wel zonder eenig voorbehoud—alle gewezen Amboineesche en Inlandsche militairen, wier gagement mede verbetering behoeft.

gelden — en bovendien als een kat in een vreemd pakhuis met al de daaraan voor een „unskilled labourer" verbonden gevolgen.

Daartegenover is het kleine gagement of pensioen van vroeger geen voldoende compensatie in deze tijden, die de collega's van thans met hunne gelukkig veel minder gevaarlijken — dat het zoo blijve ! — en zwaren werkkring zóó ver in belooning boven de oudjes doet uitsteken.

Men beginne verder niet opnieuw met procenten te werken ! Volkomen gelijkstelling der pensioenen voor allen is de eenigst mogelijke rechtvaardige regeling.

Van bevriende zijde werd mij erop gewezen, dat ik in mijn artikel in de Java-Bode voor de Regeering een achterdeurtje zou hebben opengelaten. Zulks is natuurlijk geenszins de bedoeling geweest..... Als de Regeering er met erkenning van de billijkheid van gelijkstelling eene finantiëele kwestie van zoude willen maken — wat ik absoluut niet verwacht, dan zou er immers met alle recht op gewezen kunnen worden, dat de huidige voorspoed van Indië voor een zeer belangrijk deel te danken is aan het Leger van vroeger en dat zij, die van dien voorspoed volop genieten, de voor de gelijkstelling der pensioenen benoodigde middelen zullen hebben op te brengen.

De motie-Oppermann c. s. komt eerst in de maand Januari a. s. in openbare behandeling.

— — — — — — — — — — — —

„De Regeering kan zich voorshands niet vereenigen met de door den Heer Oppermann c. s. onder dagteekening van 30 November j. l. ingediende motie, strekkende om de pensioenen (gagementen) der burgerlijke en militaire landsdienaren, die vóór 1 Januari 1920 's Lands dienst verlieten, op gelijk peil te brengen als de pensioenen van hen, die na dien datum werden gepensionneerd.

Zij is van oordeel, dat een rechtsgrond voor dezen maatregel niet aanwezig is en alleen billijkheidsredenen voor verhooging van de vroeger toegekende pesioenen pleiten.

Dat deze redenen er toe zouden moeten voeren de oude pensioenen te brengen op het peil van de nieuwe en de billijkheid niet op andere wijze voldoende zou kunnen worden betracht, b. v. door een toeslag van een bepaald gedeelte van het pensioen, wordt door Haar niet ingezien.

De billijkheid vordert, dat, wordt voor de militaire pensioenen het stelsel van den heer Oppermann aanvaard, zulks ook voor de burgerlijke pensioenen geschiede — mede van die der Inlandsche landsdienaren —, zooals door den voorsteller der motie dan ook wordt toegegeven.

Nu komt het aanbevolen stelsel in het bijzonder voor de burgerlijke pensioenen der Regeering nauwelijks uitvoerbaar

voor, omdat de aard van vele betrekkingen in den loop der tijden veranderd is, al bleef de naam behouden, zoodat bij gelijkmaking van de pensioenen de billijkheid dikwijls in het gedrang zou komen.

Groote moeilijkheden zal het stelsel ook opleveren voor de pensioenregeling van hen, die het laatst in eene thans niet meer bestaande betrekking hebben gediend.

Afgezien van een en ander acht de Regeering het aangeprezen stelsel en daarmede de motie thans niet aanvaardbaar, omdat de financieële gevolgen daarvan vooralsnog niet kunnen worden overzien met het oog op de voorgenomen algemeene weddeherziening, welke wijziging der pensioensbedragen zal mede brengen. Dat die gevolgen zeer belangrijk zullen zijn kan echter thans reeds worden aangenomen.

Moet de Regeering de aanneming van de motie op dit oogenblik alzoo ontraden, zij is bereid na de totstandkoming van de herziening van de bezoldigingen het daarin nedergelegde beginsel in nadere overweging te nemen, evenals het in het Afdeelingsverslag geopperd denkbeeld om de lagere pensioenen met een hooger percentage dan 40 te verhoogen."

.....Zóó luidt het Regeeringsantwoord naar aanleiding van het Afdeelingsverslag nopens de bekende motie-Oppermann.

Dat de Regeering zich voorhands niet met die motie kan vereenigen, geeft ons den moed, dien wij behoeven om voor eene au fond zoo eenvoudige zaak nog langer in het strijdperk te treden.

En dien moed putten wij mede uit de wetenschap, dat hier gestreden wordt voor eene in alle opzichten doodeerlijke zaak, voor de goede zaak van de vóór 1 Januari 1920 gepensionneerde en gegageerde Indische militairen, met wie — zoowel officieren, onderofficieren als minderen van Europeeschen en anderen landaard — ik gedurende mijne militaire carrière veel lief en leed heb gedeeld.

En ook daarom stellen wij ons partij, omdat wij weten dat de gemoederen van velen der betrokkenen door onjuiste inlichting en voorlichting ontvankelijk worden gemaakt voor de alles vergiftigende bolsjewistische theorieën van dezen tijd.

Want men vergete toch vooral niet, dat zich onder hen bevinden zeer vele eenvoudigen van harte, menschen die uit baloorigheid als gevolg van vermeende absoluut onrechtvaardige behandeling zich door enkele drijvers wellicht in een richting zullen laten dringen, die — als oud-militair — de hunne niet is en ook nooit zal kunnen en mogen zijn.

Als de Regeering derhalve gewaagt van oordeel te ziin, dat er voor den voorgestelden maatregel geen rechtsgrond aanwezig is, maar dat alleen billijkheidsredenen voor verhooging van de vroeger toegekende pensioenen pleiten, dan is nog niet

alles verloren en zullen wij moeten trachten in de allereerste plaats het bestaan van een rechtsgrond aan te toonen.

Het daarvoor benoodigde materiaal hopen wij te kunnen putten uit ons arsenaal, dat gelukkig nog zeer ruim voorzien is van niet door speculatie op den geest des tijds maar door ons aller eerlijk en trouw dienen verkregen wapenen, die alhoewel thans uit het oog verloren en verroest, in onze oogen nog blinken als het nieuwste staal.

Wij kunnen de woorden der Regeering tot de onze maken voor wat betreft de billijkheidsgronden voor verhooging, als wij die woorden zoo mogen interpreteeren, dat ieder gepensionneerd militair eene dusdanige verhooging krijgt, dat per saldo een bedrag aan gagement of pensioen wordt bereikt gelijkstaande aan dat van een geheel overeenkomstig dezelfde beginselen op of nà 1 Januari 1920 gepensionneerde.

Heusch, het laat den oud-militair absoluut onverschillig of hij het gelijkgesteld pensioen op rechts- of billijkheidsgronden ontvangt, alhoewel ik er tot heden nog niet een enkele mocht aantreffen, die niet ten volle overtuigd was van volkomen recht er op.

Met eene verhooging — hoe groot ook — men geloove mij, stelt men de menschen niet tevreden, al zou deze ook maar één cent beneden het pensioen blijven, dat door de huidige militairen wordt genoten.

Het gaat hier toch niet enkel en alleen om de knikkers, maar bij een zeer groot gedeelte ook en vooral om het recht van het spel. En daarover ben ik zeer verheugd ! Daaruit valt immers onomstootelijk te concludeeren, dat zij zich hunne vroegere verdiensten ter dege bewust zijn. Iets waartoe zij niet den moed zouden bezitten, als zulks niet het geval was.

Daarom geldt mijn pleidooi alhier dan ook alleen de oud-militairen en niet de oud-ambtenaren, die hun eigen straatje maar moeten vegen.

Over de oud-militairen kan ik met kennis van zaken meepraten.

Allereerst wil ik het thans over het aanwezig zijn van een rechtsgrond hebben, welke de Regeering niet heeft kunnen ontdekken.

Wij kennen in onze samenleving o. m. geschreven en ongeschreven recht. Beschreven en onbeschreven, onder welk in de laatste plaats genoemd recht óók het moreele recht thuisbehoort. Dit laatste staat in veel gevallen veel sterker dan het op papier vastgelegde, waarvan handige advocaten soms het grootste onrecht maken.

Ook op dat moreele recht baseeren onze mannen intusschen hunne aanspraak.

OpCARD 101 v3

Onze aanspraak op volledige gelijkstelling ten opzichte van onze pensioenen met die van de militairen van thans kan en mag m. i. nooit of te nimmer gegrond zijn op de vraag van behoeftigheid. Wij wenschen voor geen onzer op die motieven als het ware iets af te bedelen. Daarvoor hebben wij te goede antecedenten !

Voor behoeftigheid is de rechtsgrond elders te zoeken en wel in de onrechtvaardigheid der bestaande eigendomsverhoudingen. Maar, Aay, je bent een bolsjewiek, zoo hoor ik enkelen al uitroepen. Geen quaestie van, beste vrienden, dan zouden met mij alle voorstanders van staatspensioen zulks wezen en dat is heusch niet waar.

Wij tappen daarom dan ook uit een heel ander vaatje !

Ons pensioen of gagement van thans is gegrond op de vroegere dienstverhouding tusschen den Indischen soldaat en het Indische gouvernement en afhankelijk van duur en omvang dier verhouding. Pensioen is uitgesteld tractement. Deze meening wordt ook gedeeld door meerdere thans in functie zijnde Indische machthebbers, maar niet door de meerderheid eener pas ontbonden Nederlandsche staatscommissie. Het zou mij te ver voeren, indien ik thans op deze quaestie uitvoerig moest ingaan.

Tractement is de vergoeding voor geleverden arbeid. Pensioen is dus uitgesteld loon voor vroeger geleverden arbeid. Naarmate het loon hooger is geweest, werd er meer voor pensioen ingehouden. Het voor pensioen ingehouden bedrag werd almede hooger bij langeren diensttijd.

De Indische Regeering stelde voor de bij G. B. van 5 November 1918 No. 17 ingestelde commissie tot herziening der bezoldiging van het militaire personeel van de landmacht een nota op als leiddraad bij den door die commissie te verrichten arbeid, waarin de oorzaken werden opgesomd van het verbreken van het evenwicht tusschen de belooning (ten nadeele) van militairen arbeid en dien van die in de overige deelen van de Indische samenleving.

Kijk eens hier : dat alles klinkt heel aardig in officiëele stukken, maar het feit van onderbetaling bestond voor de militairen al sinds jaren en jaren.

De kwestie komt eenvoudig hierop neer, dat men het tijdstip in verband met den geest des tijds gunstig achtte voor voorstellen tot betere salarieering der militaire landsdienaren, waartoe de militaire vakvereenigingen het hunne hadden bijgedragen.

De Regeering zal dan ook niet durven ontkennen, dat bedoeld evenwicht ten nadeele van de militairen al sedert menschenheugenis was verbroken.

Dat zijn de feiten en daaraan valt niet te tornen !

De oud-Indische militair is in tegenstelling met andere landsdienaren hier te lande slachtoffer geweest van het gebrek aan moed, dat elkaar opvolgende legencommandanten aan den dag hebben gelegd in het met klem behartigen van de aan hen toevertrouwde materiëele belangen van het legerpersoneel. Wij hebben op een oortje gediend en wij begrijpen achteraf nog niet, dat wij daarop hebben willen dienen. Soit !

De oud-militairen redeneeren nu als volgt : behalve op het ons vroeger om verschillende redenen ten onrechte onthouden loon kunnen wij mede aanspraak maken op (een hooger) uitgesteld loon in den vorm van gagement of pensioen. Een en ander zal, over al onze dienstjaren bijeengeteld, meer dan voldoende zijn om ons volkomen gelijkstelling van pensioen te geven met de na 1 Januari 1920 gepensionneerde militairen.

De brave zielen vergeten, dat het juist de kardinale fout in de pensioenspolitiek is, dat de pensioenen — als hoorde het zoo in eene goede staatshuishouding — jaarlijks eenvoudig ten laste van de begrooting worden gebracht in stede van daarvoor reservefondsen te kweeken van het ingehouden loon.

Indien wij die te min uitbetaalde loonen voegen bij de voor pensioen ingehouden loonen, dan komen wij zeer zeker wel tot een bedrag, waaruit de gelijkstelling voor ons allen zou kunnen worden bestreden. Een fictief bedrag, want — en daar komt het op aan — de duiten zijn er niet, ook die niet welke voor het pensioen van het loon werden ingehouden. Waren die in den een of anderen vorm gereserveerd, dan behoefde men — als thans — niet zoo te schrikken voor eene billijke gelijkstelling, omdat die uitgaven dan niet ten volle op de begrooting zouden drukken. Per saldo zijn die oud-militairen dus mede slachtoffer van eene verkeerde pensioenspolitiek.

Noodgedwongen heeft men destijds zoo'n fonds moeten oprichten voor de op of na 1 Januari 1917 in dienst getredenen, toen de actie voor garantie van de voortdurende uitbetaling der pesioenen de werving van importkrachten dreigde lam te leggen. Het heeft probaat geholpen, dat kan men duidelijk bemerken uit de n. b, in dezen tijd aanhangig gemaakte salarisvoorstellen, die — gedenk later mijne woorden ! — al evenmin een ziertje verbetering zullen brengen. Het zijn al temet wissels, die nimmer gehonoreerd worden in hun geheel en waarvan alleen de thans dienenden ruim voordeel trekken.

Revenons..... het hiervoren over de militaire loonen medegedeelde wil men in de betrokken kringen laten gelden als rechtsgrond voor de thans gevraagde gelijkstelling. Men brengt daarbij ten rechte de verdiensten en de zware diensten van het vroegere Indische leger in rekening, men ziet nog veel slachtoffers van die tijden als physiek minderwaardig dagelijks

om zich heen en nog vele andere zaken, welke men in het debet van de vroegere Indische militaire carrière stelt.

Wij zullen ons daarin niet verder verdiepen, maar constateeren dat alles bij elkander genomen zeer zeker een moreele rechtsgrond aanwezig is en dat er op zijn allerminst zeer klemmende en onafwijsbare billijkheidsredenen bestaan, méér dan voldoende om de gevraagde gelijkstelling te verleenen.

Het oordeel van de Regeering, dat b. v. door een toeslag van een bepaald gedeelte van het pensioen de billijkheid kan worden betracht, deelen wij, oud-militairen, dan ook niet. Zeer zeker is het ook onze wensch, dat onze Inlandsche wapenbroeders volkomen in onze aanspraken deelen. Maar met een beroep op de reeds toegekende burgerlijke pensioenen hebben wij absoluut niets uit te staan. De Regeering noemt het aanbevolen stelsel voor burgerlijke pensioenen welhaast onuitvoerbaar. Ook wij deelen die meening en hebben daarom reeds vanaf het eerste oogenblik op de verschillen in deze zaak met de militaire pensioenen gewezen. Waar de billijkheid zulks gebiedt, zal men ook voor de oud-ambtenaren dat stelsel hebben te volgen, maar gegeven de groote verscheidenheid in het civiele, hebben wij van stonde af aan protest aangeteekend tegen het in de motie in één adem noemen van twee absoluut — voor het meerendeel dan — onvergelijkbare zaken.

Men had zulks streng gescheiden moeten houden! Die fout wreekt zich thans!

De Regeering hijscht zich in niet onbelangrijke mate aan dat verschil op en al zegt zij later „afgezien van een en ander enz.," een kind kan begrijpen, dat men haar een scherp wapen in de hand heeft geduwd. Dat de motie op een zeer slecht tijdstip, n. l. los van een behoorlijk aanknoopingspunt, werd ingediend, heb ik in intiemen kring altijd beweerd. Het zijn per saldo wederom de duiten, waarop de Regeering zich beroept. Voor zoo'n beroep is altijd plaats! Niet dat de Regeering daarom de geheele zaak pardoes verwerpt, want zij is bereid na de totstandkoming van de aanhangige salarisherziening het beginsel van gelijkstelling in nadere overweging te nemen evenals het in het afdeelingsversiag geopperd denkbeeld, om de lagere pensioenen met een hooger percentage dan 40 (dit is er glad naast, want meerderen hebben reeds tusschen de 40 en 75% verhooging gekregen) te verhoogen.

Ik kan met den besten wil uit het antwoord niets anders lezen als eene afwijzing op grond van de kosten en dan, het doet wel vreemd aan, dat er ter zelfder tijd bij den Volksraad een voorstel aanhangig was omtrent salarisherziening, waarvan men de kosten óók niet kan overzien (de minister schatte die kosten op 75 millioen). Een standpunt, waarvan ik hoop,

dat het de Regeering nooit moge berouwen. Handel c. s. zijn bezig de salarissen van hun personeel te drukken.

Wat is er nu verder met die motie gebeurd? Wij geven thans het woord aan den heer Oppermann, die op 31 Januari j. l. in den Volksraad het volgende sprak:

„Mijnheer de Voorzitter! Naar aanleiding van het antwoord der Regeering dat is ingekomen op het afdeelingsverslag betreffende de motie, die op 30 November is ingediend door mij en drie andere heeren, verzoek ik U, mede namens de andere onderteekenaars, om het volgende onder de aandacht en ter kennis van de Regeering te brengen.

Het is den voorstellers der motie aangenaam uit het Regeeringsantwoord te mogen vernemen, dat de Regeering, met vooropstelling van de aan de uitvoering verbonden bezwaren, niet het minst die van finantiëelen aard, niettemin bereid is het in de motie neergelegde beginsel in nadere overweging te nemen, evenals het denkbeeld om de lagere pensioenen met een hooger percentage dan 40 te verhoogen.

In verband daarmede zal „voorloopig" door de voorstellers geen stemming over hun motie worden uitgelokt in het vertrouwen, dat de Regeering in deze voor de talrijke belanghebbenden zoo gewichtige aangelegenheid diligent zal blijven en het resultaat van Hare nadere overweging binnenkort aan den Volksraad zal willen mededeelen.

Echter kunnen de voorstellers der motie niet nalaten eerbiedig onder de aandacht van de Regeering te brengen, dat spoedige en voldoende tegemoetkoming aan de nijpende behoeften van een talrijke schare in nooddruft verkeerende gepensionneerden niet alleen een zaak moet worden geacht van billijkheid, maar niet minder een van wel begrepen staatsbelang. In herinnering moge daarbij worden gebracht, dat blijkens de toelichting, op afdeeling III, onderafdeelingen 19B en 80B, der 2e. nota van wijzigingen op de aanvullingsbegrooting 1920 de gegevens omtrent gageering en pensionneering in Nederland in de jaren 1910 t|m 1914 hebben geleerd, dat „meer dan 2|3 gedeelte" van de gegageerde of gepensionneerde uitgezonden soldaten „wegens lichamelijke ongeschiktheid" het leger heeft moeten verlaten. Het is niet waarschijnlijk, dat genoemd verhoudingsgetal kleiner zal zijn voor de aan 1910 voorafgaande jaren van veelvuldige en krachtige actie. Die soldaten, die derhalve vermoedelijk niet of onvolkomen in staat zijn om door bijverdiensten hun inkomsten te vermeerderen, genieten een pensioen, dat vermeerderd met den toeslag, als regel niet veel meer zal bedragen dan ƒ 425.— 's jaars. Hun na 1 Januari 1920 onder overeenkomstige omstandigheden gepensionneerde kameraden daarentegen ontvangen ƒ 525.— dus bijna 25% meer. Zoo ontvangt de overgroote meerderheid der vóór 1920 gepension-

neerde adjudanten-onderofficier hóógstens ƒ 932.40 's jaars (toeslag inbegrepen), terwijl de later gepensionneerde ranggenooten ƒ 1680.— kunnen ontvangen, dus 80% meer.

Met deze enkele voorbeelden moge hier worden volstaan.

U zou de onderteekenaars zeer verplichten, Mijnheer de voorzitter, door dit ter kennis van de Regeering te brengen."

Tot zoover de heer Oppermann. En Regeering èn heer Oppermann spreken steeds maar alleen over pensioenen.

Er zijn evenwel ook een groot, een zeer groot aantal gegageerde militairen voor wie wij uit den aard steeds mede gepleit hebben. Er bestaat tusschen militair gagement en pensioen overigens geen essentiëel verschil. Dit ter voorkoming van eenig misverstand !

Dat het den stellers van de motie aangenaam was te vernemen, dat de Regeering eveneens het denkbeeld in nadere overweging zal nemen, om de lagere pensioenen met een percentage te verhoogen, is ons hoogst onaangenaam.

Wij strijden voor absolute gelijksteiling voor allen, van af den generaal tot en met den Inlandschen fuselier. Er bestaat in ons oog niet de minste aanleiding, om den een boven den ander te bevoordeelen, dat men zulks toch begrijpe.

Welke duistere machten de voorstellers deden bewegen om hun motie niet in stemming te doen brengen, is mij onverklaarbaar. Eerlijk gezegd ben ik er blijde mede, nu de motie niet was gesplitst. En toch..... als wij aandachtig de motie nalezen, welke op den 30en November a. p. in den Volksraad werd aangenomen, dan spijt het ons weer, dat de motie Oppermann niet in stemming werd gebracht.

Op dien dag toch sprak de Volksraad met 15 tegen 8 stemmen als zijne meening uit, dat alle oud-Gouverneurs-Generaal billijkheidshalve niet mochten worden uitgesloten van de voorgenomen billijke pensioensregeling, evenmin hunne weduwen.

Kijk eens, dat vinden wij zeer billijk. Maar..... oud-Indische militairen hebben als staatsburger precies dezelfde rechten als oud-Gouverneurs-Generaal en hunne weduwen en daarom hadden wij, alles bij elkaar genomen, feitelijk toch maar liever gezien, dat ook onze motie nog bij DEZEN Volksraad in stemming was gebracht.

Het lot van de motie kon men immers van te voren op zijn vingers natellen. A a n g e n o m e n ! Of zoudt U denken lezer, dat de Volksraad voor de beoordeeling van de belangen van de oud-militairen een anderen maatstaf zou hebben aangelegd ? Ik niet ! ! En daarom bevreemdt mij de houding van de voorstellers zoo, omdat zij aan de hand van die eenmaal gevallen beslissing zoo sterk zouden hebben gestaan bij eene verdediging van hunne motie in dien Raad.

Voor het overige kunnen wij de voorstellers niet anders dan dankbaar zijn voor al hetgeen zij in dit opzicht voor de vóór 1 Januari 1920 gepensionneerden hebben gedaan. Dat zij niet steeds geheel au fait waren, valt niet te ontkennen. Het is dan ook niet gemakkelijk personeele zaken te verdedigen, waarvan men niet tot in de détails op de hoogte is. Men verschaft daardoor aan onwillige bureaucraten en aan principiëele tegenstanders maar al te gemakkelijk een goedkoop soort dootpot materiaal.

Resumeerende : de vóór 1 Januari 1920 gegageerde en gepensionneerde Indische militairen vechten en zullen blijven vechten voor één zaak..... berekend naar dezelfde beginselen volkomen gelijkstelling van de hun toegelegde gagementen en pensioenen met die van hunne nà of op 1 Januari 1920 gepensionneerde collega's en ranggenooten.

Het laatste woord zal over deze kwestie gesproken noch geschreven zijn.

In Nederland is de oud-generaal en oud-G. G. J. B. van Heutsz beschermheer van de vereeniging van oud-Indische onderofficieren „Madjoe." Z. E. is helaas in den laatsten tijd te veel sukkelende, om zich met alle energie op de bres te stellen voor de mannen waaraan hij een niet onbelangrijk deel van zijn militaire en civiele carrière te danken heeft. Volgens de laatste berichten heeft zich thans de oud-luitenant-Generaal Kronouer voor de belangen van den oud-Indischen militair geïnteresseerd.

Hier in ons midden vertoeft nog steeds de oud-luitenant-Generaal H. N. A. Swart, thans vice-president van den Raad N. I., iemand die als geen ander hier te lande over de verdiensten van het vroegere Indische leger kan oordeelen. Mogen wij — die in 1899 als fourier bij zijne compagnie de Geudong-expeditie medemaakten en die weten wat hij door een weergaloos voorbeeld van zijne mannen wist te maken, de teere belangen van den oud-Indischen militair in zijne hooge bescherming aanbevelen, nu men absoluut onvergelijkbare zaken — de gelijkstelling van de vroeger toegekende civiele en militaire pensioenen met die van thans — als één wil beschouwen.

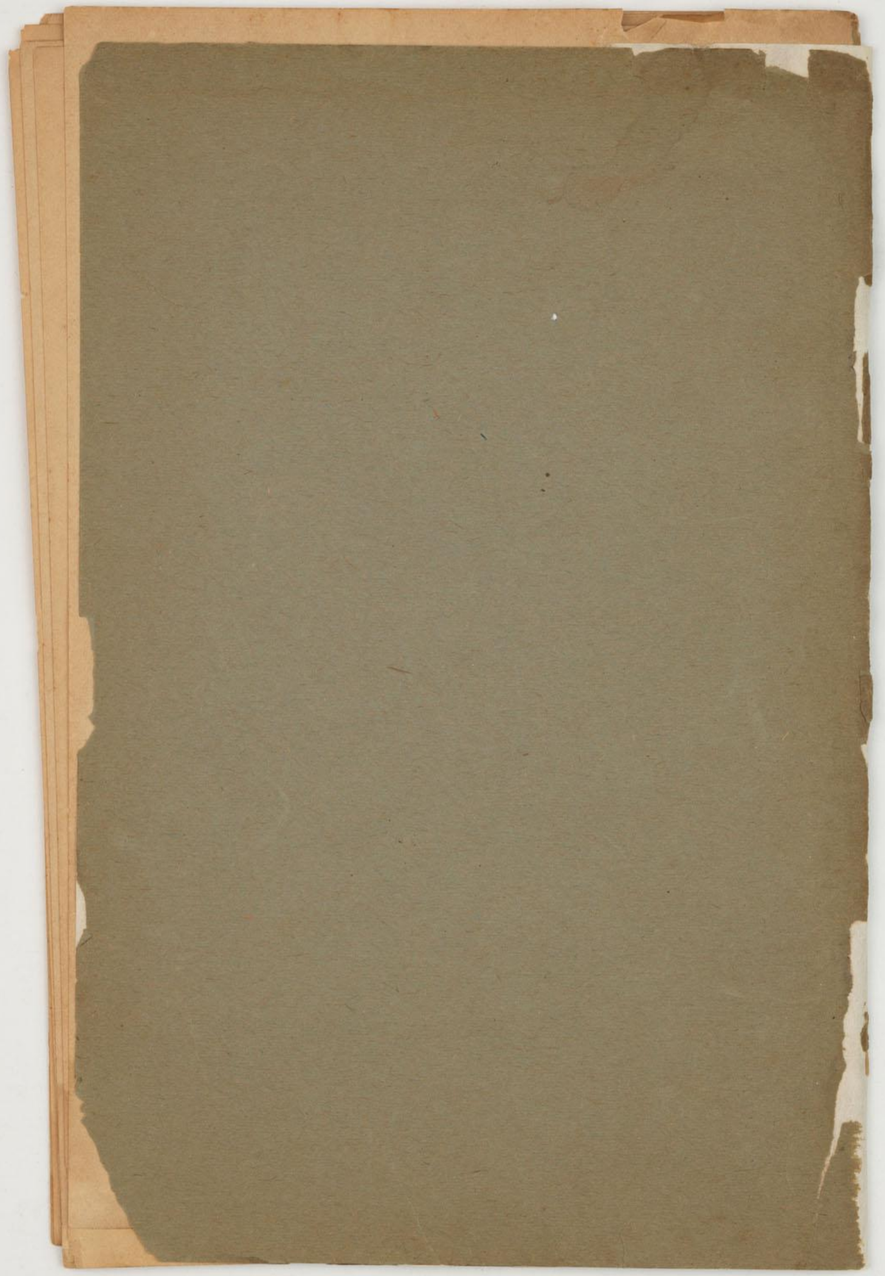
— — — — — — — — — — — — — —

In het vorenstaande komen de artikelen voor in de volgorde, waarin zij door mij na terugkeer van verlof in Indië werden geschreven en in: „Het Vrijzinnig Weekblad" en in de „Java-Bode" zijn opgenomen.

De schrijver,
S. J. AAY.

———

QPCARD 101 v3